

Jaarverslag ACSG 2021

AdviesCommissie Schade Grondwater

Inhoudsopgave

1	Voorwoord	3
2	Taak en missie	4
3	Externe ontwikkelingen in 2021.....	6
4	Interne ontwikkelingen in 2021	7
5	Overzicht van verzoeken om onderzoek	8

1 Voorwoord

Het jaarverslag geeft een overzicht van de verzoeken om onderzoek naar schade die de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG) heeft afgehandeld of in behandeling heeft.

De commissie heeft in 2021 drie vergaderingen gehad. Het jaar werd opnieuw gekenmerkt door Covid-19 waardoor hoofdzakelijk vanuit huis werd gewerkt. Erg veel effect op de uitvoering heeft dit gelukkig niet gehad. Per 1 januari is de heer ir. I. Hoving toegetreden tot de adviescommissie, de heer ir. H. Prak kondigde zijn aftreden aan per 1 januari 2022.

Na drie erg droge jaren van droogte, trad in 2021 een stabilisatie op van het aantal schademeldingen. Wij zien dat diverse schades door de droogte zijn veroorzaakt waarbij er geen causaal verband kan worden gelegd met grondwateronttrekkingen.

In 2021 zijn er zes nieuwe verzoeken om een schadeadvies ontvangen en zijn acht verzoeken afgehandeld. In totaal heeft de ACSG op 31 december 2021 37 verzoeken om onderzoek in behandeling. Hierbij is een verzoek, met betrekking tot schade aan gebouwen te Hemmen-Zetten, opgedeeld. Dit zal naar verwachting leiden tot circa 26 adviezen.

Afgelopen jaar is gewerkt aan twee externe onderzoeken. De externe onderzoeken betreffen de kosten voor extra herinzaai en een efficiëntere manier van bodem- en GxG-kartering. De verwachting is dat beide onderzoeken in het eerste kwartaal van 2022 worden afgerond.

De commissie is weer ondersteund door het secretariaat van de ACSG dat is ondergebracht bij BIJ12, de uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies. De capaciteit van het secretariaat is op basis van de groeiende aantal verzoeken uitgebreid naar vier fte. Het is gelukt om eind 2021 de vacatures voor de extra twee fte in te vullen.

Ing. J.M. Geluk
Voorzitter ACSG

Secretariaat ACSG
Leidseveer 2
3511 SB Utrecht

2 Taak en missie

Artikel 7.19, eerste lid van de Waterwet geeft aan dat iedereen die schade meent te ondervinden als gevolg van een vergunde grondwateronttrekking of -infiltratie een verzoek om onderzoek kan doen. Dit verzoek dient men te doen aan gedeputeerde staten van de provincie, waar de schade zich voordoet.

De gezamenlijke provincies hebben besloten voor de afhandeling van deze verzoeken één landelijk werkzame commissie in te stellen: de AdviesCommissie Schade Grondwater (ACSG). De gezamenlijke provincies hebben de ACSG in 2011 ingesteld. De ACSG is ingesteld op basis van de Provinciewet.

Voor het indienen van een verzoek om onderzoek is het niet relevant of de provincie of de waterbeheerder in de rol van bevoegd gezag de vergunning heeft afgegeven voor de onttrekking die de schade zou hebben veroorzaakt. Verzoeken om onderzoek dienen altijd te worden gericht aan Gedeputeerde Staten.

De taak van de ACSG is het vaststellen van de causaliteit tussen de geclaimde schade en de vergunde grondwateronttrekking of -infiltratie. In geval van causaliteit adviseert de commissie over ondervanging of vergoeding van de schade. De geclaimde schade betreft veelal droogteschade binnen de landbouw, bosbouw en schade aan gebouwen.

De ACSG is het deskundige en onafhankelijke adviesorgaan voor Gedeputeerde Staten van de provincies op het gebied van de behandeling van verzoeken om onderzoek naar schade door het onttrekken of infiltreren van grondwater.

Bestuurlijk opdrachtgever

De heer P. van 't Hoog, gedeputeerde van provincie Gelderland, is bestuurlijk portefeuillehouder van de commissie van de ACSG. De heer Van 't Hoog behartigt sinds juni 2019 de portefeuille Water in de Bestuurlijke Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling Wonen en Water (BAC ROWW) van het Interprovinciaal Overleg (IPO).

Ambtelijk opdrachtgever

De heer F. van de Wart, van de provincie Gelderland, is namens de provincies ambtelijk portefeuillehouder van het secretariaat van de ACSG. De heer Van de Wart behartigt vanaf 2018 de portefeuille Water in de Ambtelijke Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling Wonen en Water (AAC ROWW) van het IPO.

Samenstelling commissie

In 2021 was de ACSG als volgt samengesteld:

dhr. ing. J.M. Geluk - voorzitter
dhr. mr. G.J.M.M. Tax - plv. voorzitter
mevr. dr. ir. M. Korff - lid
dhr. ing. H.J. Everts - lid
dhr. dr. ir. J.C. van Dam - lid
dhr. ir. H. Prak - lid
dhr. Ir. I. Hoving -lid

Toegevoegd aan de commissie zijn:

mevr. mr. M.H. Brugmans-Overes – secretaris (BIJ12)
mevr. S. van Winsen MSc – plv. secretaris tot 1 november 2021 (BIJ12)
dhr. J.G.M. Beumer – plv. secretaris vanaf 1 december 2021 (BIJ12)

Secretariaat

Het secretariaat van de ACSG is ondergebracht bij BIJ12. BIJ12 is de uitvoeringsorganisatie voor de 12 provincies. Het kantoor van BIJ12 is gevestigd aan het Leidseveer 2 in Utrecht.

Het secretariaat wordt gevormd door een adviesteam en biedt de commissie inhoudelijke en secretariële ondersteuning. Het adviesteam is het aanspreekpunt voor de commissieleden en bewaakt de kwaliteit en de voortgang van de adviezen. Het adviesteam was in 2021 als volgt samengesteld:

- mevr. M.H. Brugmans-Overes (BIJ12) – secretaris
- mevr. S. van Winsen MSc – plv. secretaris/adviseur (tot 1-11-2021)
- mevr. ir. S. Klerks – adviseur
- dhr. J. Zwanenburg – procescoördinator (tot 1-10-2021)
- dhr. J.G.M. Beumer - procescoördinator (per 1-12-2021)
- mevr. M. Bor – adviseur (per 1-12-2021)

Daarnaast is er 1,5 fte expertise ingehuurd.

3 Externe ontwikkelingen in 2021

Actueel instrumentarium

De ACSG streeft ernaar dat het instrumentarium voor de vaststelling van schade door grondwateronttrekking of -infiltratie actueel is. Uitgangspunt is dat de ACSG de nieuwste, maatschappelijk aanvaarde en wetenschappelijk ondersteunde kennis in het instrumentarium toepast.

Droogteschade.nl

Ongeveer 1.100 agrariërs hebben zich bij bureau Droogteschade.nl (hierna DNL) gemeld (te herleiden tot 75-100 winningen). Namens hen zal het bureau verzoeken om onderzoek indienen bij de provincies. Begin 2020 heeft de ACSG met DNL de afspraken gemaakt. Verzoeken, die vallen onder drie verschillende winningen, zijn het als eerste in behandeling genomen. Deze onderzoeken zijn in 2020 en 2021 uitgevoerd en de eerste fase van het onderzoek naar de verlaging is afgerond. Met Droogteschade.nl wordt, op basis van ervaring en resultaten van de huidige onderzoeken, overlegd hoe zal worden omgegaan met de overige verzoeken.

Stabilisatie in verzoeken om onderzoek

Het aantal verzoeken om onderzoek, en de omvang daarvan, is de afgelopen jaren sterk toegenomen. Dit onder andere door aanhoudende droogte in 2018, 2019 en begin 2020, die heeft geleid tot een maatschappelijke bewustwording van droogteschade. Toch is er in 2021 een stabilisatie te zien in het aantal verzoeken. Het is nog te vroeg om te spreken van een trendbreuk.

4 Interne ontwikkelingen in 2021

Status on hold

In 2020 zijn negen onderzoeken on hold gezet als gevolg van de toename in het aantal verzoeken om onderzoek. Deze situatie werd als onwenselijk gezien. Besloten is om aan het begin van een onderzoek te verkennen of een uitgebreid onderzoek inderdaad nodig is, of dat met een veel kleinschaligere benadering volstaan kan worden. Dit heeft ertoe geleid dat in 2021 alle verzoeken zijn opgepakt en er geen sprake meer is van een on hold status.

Onderzoek kosten herinzaai

In het voorjaar van 2020 heeft de ACSG aan Wageningen Livestock Research en Wageningen Environmental Research (WenR) gevraagd om onderzoek te doen naar de kosten van extra herinzaai. In 2021 is de conceptrapportage voorgelegd voor commentaar en dit heeft geleid tot een aanpassing die Wageningen Livestock Research en Wageningen Environmental Research momenteel verwerkt.

Onderzoek vernieuwde kartering voor landbouwschade

Eind 2020 heeft de ACSG aan WenR en Aequator gevraagd om een methodiek te ontwikkelen voor een efficiëntere wijze van karteren. Het doel van het onderzoek is om de efficiëntie te vergroten en doorlooptijd van een kartering te verminderen met zo min mogelijk verlies van kwaliteit. Oplevering van het onderzoek is uitgesteld tot het eerste kwartaal van 2022.

Uitbreiding ACSG

De heer ir. Hoving heeft in 2021 als zesde commissielid plaatsgenomen in de ACSG met de specialisatie agrohydrologie. De officiële benoeming heeft na goedkeuring door de BAC ROWW (Bestuurlijk Adviescommissie Ruimtelijke Ordening, Wonen en Water) door de 12 afzonderlijke Gedeputeerde Staten plaatsgevonden.

De capaciteit van het secretariaat (2 fte vaste formatie) was beperkt en kwetsbaar. Om die reden is in 2019 besloten tot tijdelijke uitbreiding en inhuur. In de afgelopen jaren is gebleken dat het aantal verzoeken om onderzoek is verdubbeld en dat de druk aanhoudt. Met uitbreiding van vaste formatie is het secretariaat van de ACSG minder kwetsbaar voor de uitvoering van alle taken en heeft meer slagkracht om tegemoet te komen aan de maatschappelijk wenselijke proceduretermijnen.

5 Overzicht van verzoeken om onderzoek

Onderstaande tabel geeft de samenvatting van het aantal afgehandelde en binnengekomen verzoeken in 2020:

Type schade	In behandeling op 31 december 2020	Binnengekomen in 2021	Afgehandeld in 2021	In behandeling op 31 december 2021
Landbouw, fruitteelt	21	2	3	20
Bebouwing, verharding	11	2	4	9
Natuur, bos en landschap	7	2	1	8
	39	6	8	37

In dit overzicht zijn niet inbegrepen de vier adviezen die zijn uitgebracht als onderdeel van de schademelding te Hemmen-Zetten in Gelderland, die in totaal zal leiden tot circa 26 individuele adviezen. Drie van de in behandeling zijnde verzoeken per 31 december 2020 zijn via Droogteschade.nl aangemeld. De tabel op pagina 9 geeft een overzicht van alle verzoeken om onderzoek die in 2021 bij de ACSG in behandeling waren.